

Els països llatinoamericans, amb greus diferències socials, tiren la casa per la finestra a l'hora de rebre el summe pontífex. La visita a Veneçuela anirà acompanyada de l'indult a cent cinquanta presos, mesura que ha estat polèmica.

El papa guanya la batalla llatinoamericana

Joan Pau II serà aquests dies a quatre països llatinoamericans. 50.000 milions de pessetes han neutralitzat l'envit de la Teologia de l'Alliberament.

El Salvador, Nicaragua, Guatemala i Veneçuela rebran aquests dies la visita del papa. Milers de fidels, com sempre, li eixiran a l'encontre i assistiran a tots els actes religiosos o civils presidits per Joan Pau II.

Els dispositius de seguretat han requerit una mobilització general. L'espai aeri nicaragüenc serà tancat, el dia 7, quan el papa posarà els peus a l'aeroport de Managua.

A Guatemala, l'últim país on exèrcit i guerrilla continuen una guerra acarnissada, els fidels i també la Força Aèria ja han anunciat una rebuda espectacular, amb vint-i-cinc quilòmetres de catifes de serradures de colors, flors, rama de pi i confetti. A San Salvador, Joan Pau II tindrà l'oportunitat, durant la visita a la catedral, de baixar fins a la cripta on hi ha enterrats l'arquebisbe Romero i Arturo Rivera Damas,

assassinats, respectivament, el març del 1980 i el novembre del 1994. De totes maneres ningú no ha gosat confirmar encara aquest punt delicat de la breu estada del papa en aquest país, només deu hores.

Finalment, a Veneçuela, la visita anirà acompanyada de l'indult a uns cent cinquanta presos, indult que ha desfermat una duríssima polèmica. Sembla que funcionaris del Ministeri de Justícia —pel que diu el portaveu del Secretariat de Religiosos, el jesuïta Roberto Martialay— cobren quantitats astronòmiques als reclusos per tal d'incloure'ls en la llista de beneficiaris de l'indult.

Aquest és tan sols un detall de com continuen les coses a la majoria dels països llatinoamericans. Veneçuela, el país que ha vist com els seus tres últims presidents acabaven seient al

Lluites internes al Vaticà

El món catòlic es va esglaiar durant la salutació nadalenca. El papa va aparèixer, un cop més, com un home cansat i malalt. Al Vaticà ja fa temps que hi ha qui va prenent posicions per quan arribi l'hora de succeir Joan Pau II. L'escena, transmesa en directe a molts països del món per televisió, no ha fet sinó accelerar la cursa dels cardenals més ben situats.

No sembla que Joan Pau II hagi de renunciar, com van fer Celestí V (1294) i Gregori XII (1415), perquè ni aquest és el seu estil ni res propicia la ruptura d'una tradició, ja secular, d'acabar un papat amb la mort de l'investit.

De totes maneres, aquest últim any, entre les especulacions sobre l'estat de salut del cap de l'Església Catòlica, al Vaticà hi ha hagut estranys moviments de cardenals que haurien fet arribar al papa el seu suport incondicional ensems amb alguna indicació de pensar seriosament en la possibilitat de renunciar a la càtedra de Sant Pere. Joan Pau II sempre ha respost que vol arribar a la celebració del segon mil·lenari de l'Església.

Quan el rellotge biològic del papa Wojtyła és alterat per notícies tan doloroses com la derrota a Polònia del seu bon amic Lech Walesa en benefici d'un ex-comunista, són molts, a l'interior de la muralla vaticana, els qui fan travesses amb els noms dels "papables".

Si hem de fer cas de les profecies de Nostradamus, el nou papa seria francès o també, segons alguna interpretació, negre. En tal cas, els homes amb probabilitats foren Bernardin Gantin, de setanta-un any, natural de Benín, i molt conservador, i el cardenal nigerià, Francis

ARXIU

Carlo Maria Martini és candidat a succeir el papa. Té un gran prestigi.

Arinze, de seixanta-dos, també conservador i auspicat per un sector de l'Opus Dei.

De totes maneres és poc probable que l'Església sigui tan agosarada. Per tant, amb possibilitats reals, només compten successors italians. Així, un home ben situat, si bé amb l'hàndicap de ser massa progressista, és l'actual arquebisbe de Milà, Carlo Maria Martini. Aquest, segons els observadors, és el candidat de jesuïtes i progressistes: un home preparat, de gran prestigi, amb una personalitat forta i aires aristocràtics, que va amb metro i autobús.

Però si el Vaticà —com sembla— opta per la continuïtat conservadora, l'actual prefecte de la Signatura Apostòlica, Achille Silvestrini, de setanta-un any, seria un bon candidat. Ambiciós i comptant amb el suport d'una bona part de la

cúria i d'alguns cardenals orientals, Silvestrini seria, en última instància, un candidat que s'imposaria sense transigir amb els sectors més oberts. També hi ha qui parla de l'actual president de la Conferència Episcopal Italiana, el centrista Camillo Ruini, de seixanta-tres anys, i del políglot i conservador, Pio Laghi, de setanta-dos.

Finalment, si els cardenals tornaven a optar per un papa no italià, cal considerar l'espanyol Martínez Somalo, de seixanta-vuit anys, el britànic Basil Hume, de setanta-un, el francès Jean-Marie Lustiger, de seixanta-vuit, i el belga Godfried Danneels, de cinquanta-nou.

Al Vaticà especulen molt aquests dies amb la lluita entre l'Opus Dei i els jesuïtes per pressionar els membres del col·legi cardenalici més indecisos. De totes maneres ningú no deixa de veure que Joan Pau II ha volgut assegurar-se que el seu successor sigui un home que no s'aparti gaire de la seva línia ortodoxa i conservadora. D'aquesta manera tots els cardenals nomenats aquests últims anys —la majoria dels que intevindran en el conclave i que decidiran el nou papa anunciat per la *fumata bianca*— opten prou definidament per les tesis més encarcerades.

El nou cap de l'Església Catòlica, quan arribi l'hora, eixirà probablement d'aquest clos, però no oblidem que ni Joan XXIII, ni Joan Pau I no comptaven gens abans de l'elecció. I recordem, igualment, la notícia espectacular d'aquell 15 d'octubre del 1978, que va deixar bocabadat mig món: el nou papa, tenia un nom difícil, Karol Wojtyła, i era polonès.

V. L.

banc dels acusats d'un tribunal de justícia, té un dels màxims rècords d'escàndols de corrupció de tot el continent.

Segons una dita veneçolana, qui entra a la presó té ben poques possibilitats d'eixir-ne amb vida. El sistema carcerari veneçolà, dissenyat per a 14.000 reclusos, manté entre reixes més de 30.000 persones, que sobreviuen en deplorables condicions sanitàries. D'aquest nombre esgarri-fós, unes 26.000 esperen la sentència que ha de decidir si són innocents o culpables.

Tràfic de drogues, violència i armes són fets comuns a les presons veneçolanes. L'Església vol cridar l'atenció sobre aquest aspecte i per això Joan Pau II farà una escala davant el penal

de Retén de Catia, una de les presons més peril·louses del país, situada a l'oest de Caracas.

Un "papamòbil" sofisticat. Un aspecte anecdòtic, però simbòlic, de com aquests països amb greus diferències socials tiren la casa per la finestra, a l'hora de rebre el summe pontífex, és que tant Guatemala com Veneçuela han fet esforços perquè els "papamòbils" siguin molt especials. A Guatemala l'exèrcit ha agençat un vehicle amb cabina blindada a prova de bombes i d'impactes de fusell AK-47, amb un cost de 150.000 dòlars. A Caracas, aquesta setmana passada, el president Rafael Caldera lliurava a la comissió organitzadora del viatge del papa

un altre "papamòbil", presentat com un símbol dels avenços de la indústria veneçolana de l'automòbil. Vuit vidres antibala, 450 quilos de blindatge, pneumàtics especials... Tot fet per la Toyota veneçolana, que ha dissenyat una cabina amb una còmoda butaca, aire condicionat i un sistema de megafonia que permetrà al papa de parlar amb la gent apostada a la vorera dels carrers per on passi.

L'Església llatinoamericana ha perdut aquests últims anys molta de la força que l'havia caracteritzada com una avantguarda de l'apropament a les classes socials més desfavorides. Avui l'anomenada Teologia de l'Alliberament viu moments difícils. El Vaticà ha aconseguit de silenciar molts religiosos compromesos amb moviments progressistes, crítics amb els aires reaccionaris i inquisitorials imposats per Joan Pau II durant el seu mandat. Així i tot, serà difícil que es reproduïxi en aquest viatge el repte públic que el març del 1983 el summe pontífex va fer, a Managua, al sacerdot i ministre de Cultura del govern sandinista, Ernesto Cardenal.

Des d'aleshores han passat moltes coses, entre elles la derrota dels sandinistes, la caiguda de la Unió Soviètica i satèl·lits..., l'abandonament del pare més important de la Teologia de l'Alliberament, el brasiler Leonardo Boff.

L'Església, a la majoria dels països llatinoamericans, ha estat domesticada per un Vaticà que no abaixa la guàrdia en matèria d'ortodòxia. Salvant excepcions com la del català Pere Casaldàliga, o del clergat que ha donat suport a la revolta zapatista de Chiapas, són moltes les ovelles críiques que han acabat abandonant el ramat o callant a l'espera de temps millors.

50.000 milions ben aprofitats. La notícia va passar gairebé desapercibuda de molts mitjans de comunicació, o va ser silenciada. Era el maig del 1989, quan la Teologia de l'Alliberament i l'església compromesa amb els

Dalt Leonardo Boff, pare de la Teologia de l'Alliberament, corrent religiós que travessa hores baixes. Baix, un sofisticat "papamòbil". Tant Guatemala com Veneçuela han fet esforços perquè aquests vehicles siguin molt especials. A Guatemala l'exèrcit ha agençat un vehicle amb una cabina blindada a prova de bombes i d'impactes de fusell AK-47, amb un cost de 150.000 dòlars. A Caracas, s'ha presentat el "papamòbil" com a símbol dels avenços de la indústria veneçolana.

pobres de Llatinoamèrica amenaçava la jerarquia vaticana amb una divisió que en aquells moments semblava inevitable.

Empresaris holandesos, alemanys occidentals i nord-americans feien arribar al Vaticà uns 400 milions de dòlars. Aquesta pluja de diners era per a finançar l'anomenat projecte Evangelització 2000, una iniciativa per a contrarestar la influència de la Teologia de l'Alliberament a l'Amèrica Llatina.

El projecte havia estat creat el 1986 per Comunió i Alliberament, Renovació Carismàtica Catòlica i Acció Mariana de Schonstadt, de la República Federal d'Alemanya, totes elles associacions integristes catòliques que tenien el suport oficial, des de la Congregació per la Doctrina de la Fe del Vaticà, del "martell d'heretges", el cardenal Joseph Ratzinger. La major part d'aquesta fortuna ha anat a parar al Consell Episcopal Llatinoamericà (CELAM), i al Centre d'Estudis Llatinoamericans Ad Gente (CELAD) de Bogotà. Des d'aquestes institucions, finançades des de fa molts anys, per empreses nord-americanes i europees, hom ha potenciat el paper dels religiosos més fidels a la jerarquia vaticana i ha auspicat per als càrrecs vacants de les diòcesis els preveres més afins al poder.

Joan Pau II es trobarà, doncs, una Església que s'afirma més unida que mai, una Església allunyada dels compromisos delicats.

Fa uns dies la Comissió per la Defensa dels Drets Humans de Centreamèrica denunciava un cas especialment greu. Es tracta de les amenaces contra la vida i la seguretat de Vilma Núñez, la presidenta del Centre Nicaragüenc dels Drets Humans. Vilma Núñez és acusada per les autoritats de participar en accions destinades a "perjudicar la visita del papa a Nicaragua". El rerefons són les crítiques d'aquesta activista contra el govern de Violeta Chamorro per "persecució, violència i detencions dels membres dels moviments populars".

Vicent Lozano

